

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Wesselényi Miklós u. 7. s
I. emelet.

Megjelenik minden hó 15-én.

Genealogiai Füzetek

CSALÁDTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

A Genealogiai Füzetek

előfizetési ára:

Egész évre . . . . 8 kor.

Félévre . . . . . 4 „

SZERKESZTIK

CSIKSZENTMIHÁLYI SÁNDOR IMRE ÉS KÖRÖSPATAKI ÉS KÖPECZI SEBESTYÉN JÓZSEF

KIADJA: A SZERKESZTŐSÉG

Báthori András czimerlevelei.

(II. és befejező közlemény.)

Szilvássy János ármálisa.

Báthory András fejedelem Gyulafejérvárt, 1599, augusztus 23-án Szilvássy Jánosnak, általa feleségének Koppány Katának és fiainak Istvánnak és Jánosnak nemességet és czimert adományoz.

Ez ármális rajzát legnagyobb sajnálatomra eredetiben nem ismerem s pontos másolatát nem közölhetem, mert Bereg vármegye érdemes levéltárnoka bürokratikus buzgalmában a törvényes és szokásos úton sem volt hajlandó tudományos használatra átengedni. Kértük a kolozsvári F. J. Tud. Egyet. Könyvtára, majd Kolozsvármegye alispánja útján, míg végre szövegének hiteles másolatát, nagy nehezen megkaphattuk — az eredetit azonban nem. Czimerének rajzát Siebmacher Wappenbuchjának erdélyi része¹ után, a bemutatott három rajzmásolat alapján szerkesztettem. Leírása következő: *kék paizsban, hármás, zöld halom koronázott középsőjén fészkelő aranyos szárnyu zöld pelikán, vérével három fiát táplálja. Nyílt, koronás sisakjának díszje: vörös ruhás, zöld és arany szárnyu angyal, fején arany keresztcskével, mellén keresztződő arany stólával — jobb kezében tömjén füstölőt lóbal, baljával a hóna alatt levő vörös könyvet tartja. Takarói vörös-ezüst, kék-arany színűek.*

A vizsgálódó szem elől e hét lakattal elzárt oklevél czimere úgy sisakdíszében, mint paizsképében érdekes, ritka; zöld pelikán talán a Méreiekén² kívül egész heráldikánkban sem fordul elő. — A sisakdísz sem mindennapos.

Szövege ez oklevélnek:

Nos Andreas Divina miseratione Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Bathoreus, Transsilvaniae, Moldaviae, Valachiae, Transalpiniae princeps, partium regni Hungariae Dominus, Siculorum comes, et Episcopatus Varniensis perpetuus Administrator etc. Memoriae commendamus tenore p(raese)ntium significantes, quibus expedit universis, quod cum inter alia principum, eorumq(ue), qui ad clavum gubernandarum Rerumpub(licarum) constituti sunt, praesidia subditorum benevolentia longe maximum adiuventum afferat, non abs re institutum inde ab initio fuit, ab iis, qui principis nomen et aliquam dignitatis amplitudinem tenuerunt, ut subditos sibi quam maxime devinctos redderent Id autem ea potissimum ratione assecuti sunt, si videlicet subditorum suorum benemerita dignis pra(e)miis et liberalitate prosequuti sint. Unde nobis quoq(ue) propositum semper fuit subditorum nostrorum in quibus virtutis alicuius vestigia emicuerunt beneme-

rita suis pra(e)miis prosequi et animum eis addere, quo maiori deinde alacritate suam nobis et Reipub(licae) pra(e)stent operam. Sed cum universus hic ordo duobus potissimum membris constet Ecclesiastico nempe et Seculari, non postremam quoq(ue) ecclesiastici status rationem habendam putavimus, ut quibus divinitus hoc comissum esse sciamus ecclesiam Dei quantum in nobis est promovere, virosq(ue) in ea alicuius nominis pra(e)miis et virtutum ornamentis honestissimis afficere. Id nunc in hoc quoq(ue) Reverendo in Christo Joanne Szilvassy, concionatore maioris Ecclesiae Albensis testatum reddere voluimus, quem in plebeo quidem natum statu, sed divinarum rerum studio a promiscua(e) plebis consortio segregatum, et per eum Catherinam Koppány, consortem suam, nec non Stephanum et Joannem, filios suos iam

natos et eos etiam, qui in futurum forte nascentur, in ca(e)tum et numerum verorum regni Hungariae et Transsilvaniae nobilium annumeran(dorum), aggregan(dorum), cooptan(dorum) et ascriben(dorum) duximus, prout annumeramus, aggregamus, cooptamus et ascribimus per p(raese)ntes. Decernentes expresse ut a modo deinceps iidem Joannes Szilvassy et Catherina Koppány, nec non Stephanus et Joannes, filii sui ipsorumq(ue) haeredes et posteritates utriusque sexus universae pro veris et indubitatis nobilibus habeantur, et reputentur. In signum autem huiusmodi verae et perfectae nobilitatis haec arma seu nobilitatis insignia: Scutum videlicet triangulare ca(e)lestini coloris, in cuius ima parte corona regia ponitur, cui Pellicanus rostro pectus fodiens, et pullis suis ex corona tanquam ex nido cibum a matre poscentibus proprium sanguinem in escam dare conspicitur. Supra scutum galea militaris aperta ponitur, quam

¹ Tafel 172.

² Fejérpataky „Czimeres Emlékek“ színes hasonmásban, II. kötet 59. l., valamint Turul 1888. évf. 121. l., továbbá regesztája és eredeti czimerleírása Aldásy Antal N. N. Műz. Czimerlevelei, 31. szám.

contegit Diadema regium, gemmis atque unionibus conspicuum, ex eoq(ue) Angelus alatus, crucem in capite gestans, rubea veste amictus, dextra manu thuribulum in administratione Sacrorum Ecclesiasticorum usurpari solitum, sinistra vero librum gestare visitur. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utramq(ue) scuti partem pulcherrime ambiunt et exornant prout haec omnia in capite sive principio p(re)sentium literarum nostrarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur; animo deliberato et ex certa scientia ac liberalitate nostra annotatis Joanni Szylvassy, et Catherina Koppány, consorti suae nec non Stephano et Joanni, filiis ipsorum, eorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis clementer dedimus et contulimus. Annuentes et concedentes etc. (lásd előbbi oklevél szövegét.) In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam pra(e)sentes literas nostras pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas, memoratis Joanni Szylvassy et Catherina Koppány, consorti sua(e) nec non Stephano et Joanni, filiis ipsorum, eorumque ha(e)redibus et posteritatibus utriusque sexus universis dandas duximus atque concedendas. Datum in Civitate nostra Alba Julia, die vigesima tertia mensis Augusti, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono.

ANDREAS Card(in)alis Princeps Trans(s)ylvaniae m. p.
L. S. P.

Joannes Jacobinus
Secretarius m. p.

* * *

Báthori András heráldikájának jellemzése.

A jobb sorsra érdemes fejedelem halálával úgy látszik kitűnő czimerirója is — kinek kilétét nem sejteti semmi jel — a jobb hazába költözött, vagy elvándorolt, mert semmi nyomát nem találok későbbi munkájának. Előbb Báthori Zsigmond udvarában dolgozott — az ő kezéről, heráldikai érzéséről tanuskodik Karathnai Alia Farkas tanácsúr Gyulafejérvárt, 1597, június 1-én kelt szép czimerlevele is.¹

A bemutatott négy czimer teljes, t. i. minden része meg van, mely a nyugati heraldika szerint a czimernek szükséges része. Magyarosnak első tekintetben csak a Dévay czimerrajz látszik paizstartalmánál fogva, de a részletekbe beható vizsgálódás a többieket is a tiszta magyar heraldika keretébe kell hogy sorozza.

Paizskép és sisakdísz közti összefüggés a bemutatottak közül Somogyi, Fenessy és a Szilvássy czimerében van. Somogyi czimerében a paizs alsó osztásabeli hajó horgonya, Fenessyében az egyszarvu a czimermagyarázat gondolatát fejezi be, illetve az adományos egyik tulajdonságát jelképezi — Szilvássy czimerének angyal sisakdisze szintén gondolatbeli összefüggésben van a paizsbeli, szintén vallásos vonatkozású pelikánnal, tehát mindhárom kiegészíti (Somogyi, Fenessy), magyarítja (Szilvássy) és hangsúlyozza a paizsbeli kép értelmét.

¹ Eredetije az Erdélyi Nemz. Múzeumban.

Dévay sisakdisze — miután paizsában az esemény teljesen befejeztetett — kétségtelenül megérthető, nem szükséges, hogy a tárgygyal gondolatban összefüggésben legyen.

A paizsok tartalmának magyarossága kétségtelen.

Somogyi paizsa osztott bár, de felső, mint alsó czimerképe a való életből merített. Ha tudnánk az adományos életének történetét, s azon körülményeket, melylyel nemességét s e czimert szerezte, bizonyára magyarázatát adhatnánk úgy a lónak, mint a hajónak, melyet a piktör a nálunk még ma is szelvében használt bárkának festett.

Fenessy czimere jelképes, magyarázatos, mit a szöveg kellőképpen kiemel, s a rajz szemléltet, érthetően.

Dévay czimerének paizsában valószínűleg ő maga van megfestve, félreérthetetlen magyaros gondolkozással és észjárással.

A Szilvássy paizskép, ha nem is ily színben, nagyon gyakori heraldikánkban s egyike a legkedveltebb czimerképeknek. Ezek azok a gondolatbeli motívumok, melyek a bemutatott czimereket jellemzik s a speciális magyar heraldika büszkeségeivé avatják.

Szerkezetüknek szintén meg van a maguk magyarosságuk. A paizsok szépen formált, megmagyarosodott renaissance izlésűek. A sisakok viselhetőségük tudatában vannak rajzolva, nem magjai a takarózatnak, mint a legtöbb Habsburg-czimeréi, hanem lényeges alkotórészei a czimereknek. A sisakdíszek értelmesen, viselhetően vannak a sisakokra erősítve; a takarók nem renaissance díszek, vagy keretek, hanem csipkézett takarók eredetüket ismerő stilizálással. Egyszóval: a bemutatott négy armalis nem emblema, mint e a nyugati heraldikában van, hanem két védő fegyverből összerakott, megértett czimer, ha fegyverképeni használatuk az adományozás idejében ki is ment már szokásból.

Arányai e czimereknek nagyon szépek, s felette helyesek. Mindhárom eredeti czimerekben a sisak magasság fele a paizstengelynek. A sisakdísz magassága, természete és viselhetősége szerint változó, sisakostól mindig nagyobb a paizstengelynél, szépen képzett, fejlett.

Ezek azok az elvek, melyek a magyar heraldikában, rövid időszakokat kivéve, mikor cancelláriai viszonyaink nem a legjobbak voltak, vezettek.

Az így festett czimer magyaros; egyszerűsége, értelmessége, emlékszerűsége, vagy jelképeessége nekünk fajmagyaroknak tetsző, vérmérsékletünkkel, gondolkodás-módunkkal megegyező.

Báthori András fejedelem kevésszámú ármálisa méltán dicsekedhetik e tulajdonságokkal. Ha a sors rövid, gyászosvégű uralkodása alatt kevés szerepet és alkalmat is adott részére, melyben emberileg ritka jó tulajdonságaival nemzetének használhasson, heraldikánkban halhatatlan nevet szerzett számára e kevésszámú armalissal is udvari czimerirója.

Sebestyén József.

A váradi és sepsi-szentgyörgyi Móricz család.

(I. közlemény.)

Bevezetés. — Források.

Alkalmam volt tanulmányozni a Móricz családnak még megmaradt okmányait, elolvastam Móricz (98.)¹ Istvánnak családjáról irt krónikáját és ismerem Mike Sándor gyűjteményében e családról található jegyzeteket

¹ A számok a táblára vonatkoznak.

is. Ezen forrásokból gyűjtött adatok alapján készült család monographiát kívánom közölni olvasóinkkal.²

Legelső, okmányban említett tagja a családnak Móricz (1.) István. Nagy-Váradon élt. Ennek fia (2.)

² Ezeket azért jegyzem meg, nehogy azon gyanúnak legyen kitéve, mintha Pálmay J. «Háromszék nemes családjain» című munkájából szedtem volna az adatokat.

Mihály, zabolai Mikes Mihály meghívására Erdélybe jött és később *Sepsi-Szentgyörgyön* telepedett meg. Most említett (2.) Mihálynak egyik unokája (10.) Ferencz *Kövárvidékre* került és ezen Ferencz testvérének (9.) Miklósnak unokája (62.) István *Krasznamegyébe* költözött. Érthető tehát, hogy a Móricz család nem csak a *Székelyföldön* virágzik, hanem a mai *Bihar-, Szatmár-, Máramaros* és több más megyékben is szerepelt, illetőleg szerepel. Így érthető az is, hogy a „*váradí*“ előnév mellett a „*sepsi-szentgyörgyi*“-t is használta és használja ma is.

Találunk a *Székelyföldön* Móriczokat jóval azelőtt, mielőtt Móricz (2.) Mihály oda jött volna.³ *Deésen* is szerepelt egy Móricz Janos,⁴ ki 1608-ban már néhai. Egy *deési* Móricz István 16.3-ban armalist kap Rákóczi Györgytől.⁵ Megint egy *kúnsági* születésű Móricz András, ki Erdélyben akarván letelepedni, Apaffi Mihály fejedelemtől nemeslevelet kér, mit 1650. II. 27-én Kemény János ajánlatára meg is kap.⁶

De, hogy ezek a Móriczok a váradi és sepsi-szentgyörgyi Móriczokkal vérségi rokonságban állottak volna — nem valószínű. Valószínűbb azonban utóbbiaknak vérségi összeköttetése a sövényházi Móriczokkal, kik Aradmegyében voltak birtokosok.⁷ Hogy a váradi és sepsi-szentgyörgyi Móriczok a técsői Móriczokkal egy közös törzsből erednek, azt állítja técsői Móricz István⁸ egy Szigeten 1770. XI. 28-án kelt levelében, melyben úgy a kövárvidéki Kolczérban birtokos Móricz (10.) Ferenczet, mint a szatmármegyei Bot-Paládon lakó Móricz Dávidot vérrokonoknak ismer el. („...⁶ Literas Testimoniales Stephani Moricz Incltyi Comitatus Maramarosiensis v. fiscalis, in oppido Szigeth die 28^a 9^{br} A^o 1770 emanatus. . . ., quibus attestatur, se a patre suo ferme octuagenario, ante emanationem praesentium sequi altero anno e vivas sublato, audivisse, familiae suae homines per Incltyum Hungariae regnum, magnumque Transylvaniae principatum hinc inde dispersos haberi, ac ex illis unum Franciscum quippe Móricz in Kolczér districtus Köváriensis possessione, alterum vero Davidem Móricz in Bot-Palád Comitatus Szathmariensis pago hodiedum residere, utrosque tamen *propinquiori sanguinis nexu sibi junctos et esse, et eosdem pro fratribus suis recognoscere.*“)⁹

Rangemelések és nemességre vonatkozó adatok.

Nemes levél (címeres-) kelt Kolozsvár, 1609. II. 8-án, Báthori Gábortól váradi Móricz (1.) István részére (hirdetés: Várad, feria V. prox. post. fest. B. viri et modesti Martyr. A^o 1609) ezen

Czímerrel: kék paizsban zöld hármás domb, melynek középsőjéből háromágú, zöld levelű szőlőtő, jobbról és balról egy-egy vörös gerezddel, nő ki. — Zárt sisak. — Sisakdisz: két, a koronából kinövő, egymást keresztezve, lefelé hajló, zöld szárú és ugyanolyan levelű fejről. — Takarók: kék-arany; vörös-ezüst.¹⁰

Az eredeti diplomában a címer így van leírva: „...Scutum videlicet militare coelestini coloris cuius fundum trijugis monticulus occupat, super quo vitis

³ Lásd Sz. Okt. V. 963. sz., 103. l.

⁴ Deési város lt. 300. folyó szám alatt.

⁵ Orsz. lt. — 1643. K. c. Prot. P. 122.

⁶ Orsz. lt. — 1650. — Gy. K. Prot. St. Bárdi I, 241.

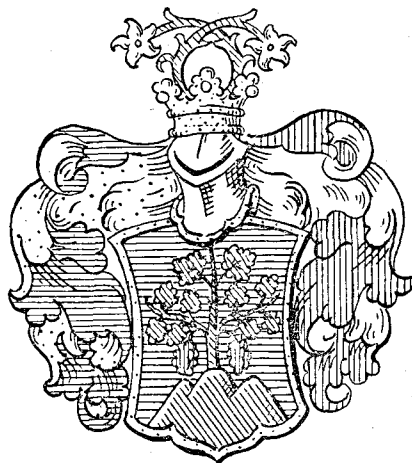
⁷ Márki S. Arad vm. Monogr. II 2, 204. l.

⁸ Valószínűleg egy és ugyanazon személy azon técsői Móricz Istvánnal, ki Nagy Iván (VII, 609. l.) szerint 1771-ben Máramaros vm. főjegyzője volt.

⁹ Móricz (10.) Ferencz prod. perében 1773-ban hozott ítélethől.

¹⁰ Eredetije Móricz (17. H. tábla) Lajos botpaládi lakos birtokában. V. ö: Orsz. lt. 1609. — Gy. K. G. Lib. Reg. 43., és S. sbbg. A. 278. l. — 207. táb.

quaedam tribus palmitibus pampinis viridantibus, quarum dua hinc et illinc botro seu racemo uno similiter alter unico foecundae, medio autem harum sterilis exurgere conspiciuntur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis atque unionibus apprime exornatum, ex quo duo candidi lili flores transversim enati esse visitur. Ex cono autem galeae laciniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde deffluentes utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.“¹¹

Az 1754—55-ik évi országos nemesi összeírás alkalmával Máramarosmegyében egy Móricz István lett felvéve a nemesek sorába.¹²

A kövárvidéki continua tábla 1773-ban Móricz (10.) Ferenczet, mivel kellően bebizonyította, hogy atyja (4.) János, Jánosnak atyja (2.) Mihály, Mihálynak atyja pedig (1.) István, a nemességszerző volt, — törvényes armalista nemesnek ítélte.¹³

Az erdélyi királyi tábla sepsi-szentgyörgyön lakó édes testvéreket Móricz (20.) Benjámint és (19.) Istvánt, 1793. II. 27-én hozott ítéletével „igaz törvényes nemes embereknek“ itéli, mert igazolták, hogy atyjuk (7.) István, Istvánnak atyja ugyan (3.) István volt, továbbá, hogy ezen (3.) Istvánnak testvérei: (4.) János, (5.) Ferencz és (6.) Mihály valának és hogy utóbb említett (4.) Jánostól származtak: (9.) Miklós és (10.) Ferencz, kik közül Miklós Sepsi-Szentgyörgyön halt el, Ferencz pedig Kövárvidékre származván, ott produkált.¹⁴

Az erdélyi királyi tábla sepsi-szentgyörgyi Móricz (8.) Gábort és öt fiát u. m. (22.) Lászlót, (23.) Gábort, (24.) Miklóst, (25.) Józsefet és (26.) Jánost, ugy Móricz (31.) Mihályt és ennek két fiát u. m. (62.) Istvánt és ifj. (63.) Mihályt, nemkülönben Móricz (13.) Sámuel, ennek fiát (46.) Lajost és unokáját (72.) Eleket 1795. V. 9-én „igaz Törvényes nemes embereknek“ itéli, mivel bemutatták a kir. táblának 1793. II. 27-én hozott ítéletét és bebizonyították, hogy a már producaltaknak „collateralis Atyákfiai és így az Armalium „Impetratornak Móricz (1.) Istvánnak directus descendensei“.¹⁵

A királyi fiscalis urnak nem volt inyére a kir. táblának deliberatuma, fellebbezéssel élt és erre a kir.

¹¹ Ezen címert Fejérvári Pál udvari címerfestő festette. az egy nappal később, azaz 1609. II. 9-én Báthori Gábor által nemesített Bárdi Egerházi Balázs címerében ugyanolyan sisakdisz látható, mint a Móriczok címerében. (V. ö. lapunkhoz mellékelt címeres nemeslevelek 48. számát.)

¹² U. N. I. II. 224. l. — Valószínűleg a técsői Móricz család tagja.

¹³ Hiteles másolat Móricz (122.) István ur birtokában Kolozsvárt.

¹⁴ U. o. hiteles másolatban.

¹⁵ U. o. hiteles másolatban.

cancellaria Bécsben 1802. VIII. 26-án kelt rendeletével a kir. táblának ugy 1793. II. 27-én, mint 1795. V. 9-én hozott ítéletét megsemmisítette és az összes produceneket bővebb bizonyításra utasította.¹⁶

Hogy ezután mi történt, nem tudjuk. Erre a kérdésre sem a család krónikájából, sem annak leveleiből felvilágosítást nem nyerünk. De úgy látszik fáradozott a család tovább is kikerülni a kapzsi fiscus körmeiből, mert Móricz (66.) Mózes kérésére, ki akkor Nagy-Szebenben a thesaurarius mellett szolgált, Sepsi-Szentgyörgyön 1824 XII. 31-én, valószínűleg a productionalis per folytatása céljából, 13 tanút hallgatnak ki Pünkössti József és Kotsis András kir. táblai irnokok. A tanuk az exponens Móricz Mózeset mindnyájan jól ismerik, tudják, hogy atyja néh. Móricz (31.) Mihály Sepsi-Szentgyörgyön városi senator volt, anyja Sikó Sára pedig még életben van. Bizonyítják továbbá, hogy az exponensnek egyik testvérbátyja (62.) István Krasznavárme gyében procurator, a másik íj. (63.) Mihály pedig háboruban esett el.¹⁷

Amíg talán Móricz (66.) Mózes, nem tudni mi sikerrel, fáradozott nemességét a hirhedt productionalis forumok előtt bizonyítani, azalatt egyik rokona Móricz (25.) József jobbnak látta egyszerűebb uton kiváltságát biztosítani. Ő tudniillik kapitány volt a 2. gyalog széke ly ezredben, többször ki is tüntette magát és mivel már 30 évet szolgált, jogot szerzett nemességre. Folya modott tehát új armalisért, mit meg is kapott. A nemes levél (címeres-) kelt Badenben 1818. VII. 7-én, II. Ferenc királytól Móricz (25.) József és fiai: (58.) Károly és (60.) Dénes részére a „sepsi-szentgyörgy“-i előnévvel és ezen

Czímerrel: kék paizsban, zöld hármás domb kö zépsőjén egy vörös hajtókéval ékesített sötétbarna mezű emberi kar könyököl, markolatjában görbe kardot tartva. A paizs felső jobb sarkában felhőkből holdsarló buvik ki, a bal sarokban pedig sugárzó nap felhők mögött lemenni látszik. Nyílt sisak. Sisakdísz nincsen. Takarók: mindkétfelől arany-kék.

A címerleírás a diploma szerint így szól: „...Scutum videlicet militare erectum in inferiori sui parte in cuspidem vergens, coelestini coloris, cuius fundum tres virides montes occupant, quorum medio cubitu insistit brachium vestitu fuscii coloris indutum et rubro replicatum, vola frameam aureo capulo ornatam dextrorsum stringens, emergente, in dextro caephalico angulo, e nubibus Luna, e sinistro vero Sole radicante. Scuto incumbit galea tornearia coronata seu aperta, purpura

¹⁶ U. o. egyszerű másolatban néh. Móricz (98.) István krónikájában.

¹⁷ Eredetiben Móricz (122.) István úr birtokában Kolozsvárt.

suffulta, auro reducta, torque ac monili circumducta, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus concedi solita, fasciniis seu lemnisci hinc ac illinc aureis et caeruleis, a cono galeae per utrumque scuti latus placide decurrentibus, totumque decenter condecorantibus. . . .“¹⁸

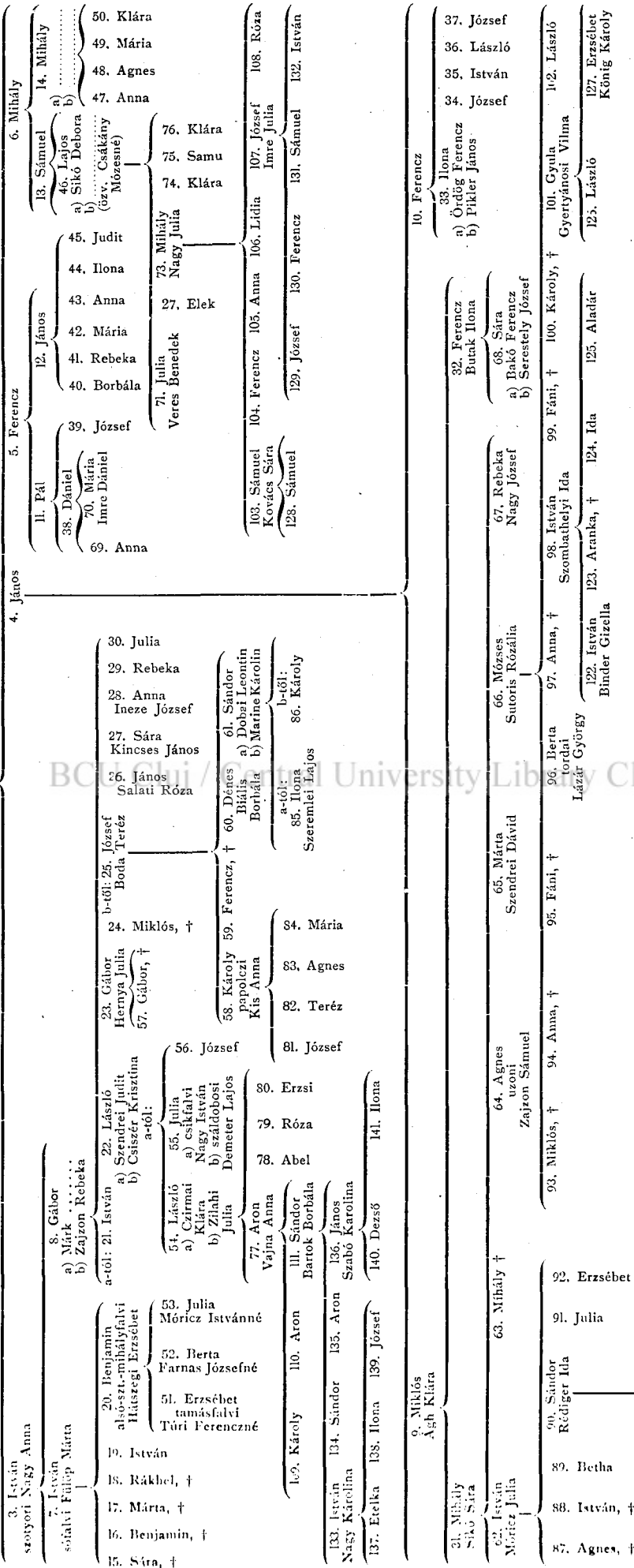
Jegyzetek a táblához.

- (1.) István, 1609. II. 8-án armalist kap.
- (2.) Mihály, Debreczenben tanult, onnan Mikes Mihály szolgálatába lépett és később Sepsi-Szentgyörgyön telepedett meg.
Neje: gidófalvi Vitályos Judit.
- (3.) István, kit a sáros-pataki kollegiumban tanítottak „az oda künn levő atyafiai“, s.-szentgyörgyi notarius volt.
Neje: szotyori Nagy Anna.
- (4.) János Sepsi-Szentgyörgyön notarius volt.
- (7.) István hosdái (Huny. vm.) ev. ref. pap. — 1753. VIII. 24-én osztozik meg (8.) Gábor testvérel az anyai jószágokban. 1770. II. 7-én végrende lizik és összes javainak felerészét említett fivérének hagyta, hogy az gyermekeit nevelhesse.
Neje: sófalvi Fülöp Márta, a György leánya Bar tók Judittól.
- (8.) Gábor, sz. 1719-ben. N.-Enyeden tanult. Jegyző-pénztárnok volt. — † 1799. VI. 10-én. — (Lásd 7. alatt is.)
1. nejétől, ki Márk leány volt, elvált.
2. neje Zajzon Rebeka (a Pál és szemeriai Kovács Judit leánya). Esküvő: 1765. XII. 28. — † 1813. I. 10-én, 74 éves korában.
- (9.) Miklós egy 1804. V. 12-én végbevitt esketés szerint Sepsi-Szentgyörgyön birt egy örökséget apja után, melyet Kiss Ferencznek adott el.
Neje: Agh Klára.
- (10.) Ferencz Kővárvidékre Kolczér községbe költözött és ott producalt 1773-ban.
- (15.) Sára, sz. 1753. V. 31., † 1757. X. 6.
- (16.) Benjamin, sz. 1754. XI. 20. † 1754. XII. 4.
- (17.) Márta, sz. 1757. II. 9. † 1759. I. 10.
- (18.) Rakhel, sz. 1759. XII. 17. † 1763. VIII. 7.
- (19.) István, sz. 1764. XII. 25-én. — Nagy-Ilondán lakott, ott is halt el nőtlen 1831-ben.
- (20.) Benjamin, sz. 1767. IX. 25-én. — Maros-Ludason lakott, † 1818. február hóban.
Neje: alsó-szentmihályfalvi Hátszegi Erzsébet, a Farkas leánya Rédiger Juliától. Esküvő: 1802. VII. 8-án Járában.
- (21.) István, sz. 1749. IV. 9-én. — Süket volt és egy tüzvész alkalmával pusztult el (25 éves korában) Felszegen.
- (22.) László, sz. 1752. I. 23-én. — Eleinte S.-Szentgyörgyön rector, azután Erősdön ev. ref. pap. — † 1826. XII. 22.
1. neje: Szendrei Judit.
2. neje: Csiszér Krisztina. — Esküvő: 1813-ban. Ettől gyermek nem maradt.
- (23.) Gábor, sz. 1755. I. 21-én. Eleinte rector, azután Hátszegen ev. ref. pap. — † 1801-ben.
Neje: galaczi Hernya Julia. Kovrágyon lakott. Férje halála után másodszer fejérvizi Bágya Zsigmondhoz ment férjhez.
- (24.) Miklós, sz. 1758-ban. — 1778. I. 1-én beállott katonának, 1813-ban őrnagy lett. 1815. XI. 18-án állomáshelyére Barótra indulván, Árkos község kö-

¹⁸ Egyszerű másolat néh. Móricz (98.) István krónikájában Móricz (122.) István úr birtokában Kolozsvárt. — V. ö: Orsz. II. Lib. Reg. Transyl XIII. 802. I. és S. sbhg. A. 278. I. 207. táb.

I. A váradi és sepsi-szentgyörgyi Móricz család leszármazási táblája.

1. István, 1609 nemes
2. Mihály
gútfalvi Vitályos Judit

- zelében lovai elragadták kocsiját, melyből oly szerencsétlenül ugrott ki, hogy nyomban meghalt.
- (25.) József, sz. Udvarhelyt 1766-ban, midőn anyja Szombafalvára akart utazni (s.-szt.-györgyi ev. ref. egyh. I. sz. anyak. 7. l.). — 1787-ben beállott katonának. 1818. VII. 7-én czimeres nemeslevelet kap a „sepsi-szentgyörgy“-i előnévvel. 1822-ben nyugdíjba megy, mely alkalommal megkapta az őrnagyi címet. † 1832. VIII. 26-án. Neje: Boda Teréz (az István és Máthé Krisztina leánya). Esküvő: Köpeczen 1798. XI. 8-én. † 1841-ben.
- (26.) János, sz. 1769. (s.-szt.-györgyi ev. ref. egyh. I. sz. anyak. 9. lap.) — 1802-ben S.-Szentgyörgyön városi főbíró lett. — † 1820. I. 1-én. Neje s.-szentgyörgyi Salati Róza* (a Bálint leánya). Esküvő: 1810. III. 10. († 1815?)*
- (27.) Sára, sz. 1772. XII. 4-én S.-Szentgyörgyön (lásd ottani ev. ref. egyh. I. sz. anyak. 12. l.) — Szülői akarata ellen férjhez ment Kincses Jánoshoz, ki eleinte s.-szt.-györgyi rector, azután sz.-királyi és kökösi ev. ref. pap volt.
- (28.) Anna, sz. 1774. IV. 24-én (s.-szt.-györgyi ev. ref.

* Talán köpeczi Salatia Róza?

** V. ö. s.-szt.-györgyi ev. ref. egyh. I. sz. anyak. 142. l.

- ev. ref. egyh. I. sz. anyak. 16. l.). Férje: Incze József, gidófalvi ev. ref. pap (hat gyermekes özvegy ember). Esküvő: 1813. I. 4-én. † 1818. X. 25-én.
- (29.) Rebeka, sz. 1781. VIII. 21-én (s.-szt.-györgyi ev. ref. egyh. I. sz. anyak. 19. l.) 1830-ban még élt. Hajadon volt.
- (30.) Julia, sz. 1778. VI. 11-én (s.-szt.-györgyi ev. ref. egyh. I. sz. anyak. 17. l.) 1819-ben januárban András Elek hadnagy s ügyvéddel jegyezte el magát, ki azonban már február 7-én meghalt. Hajadon maradt.
- (31.) Mihály s.-szentgyörgyi városi tanácsos. Birtoka Uzonban is volt. — † 1813-ban. Neje: nagy-böloni Sikó Sára (a Péter leánya angyalosi Ágh Klárától), sz. 1750-ben, † 1832-ben.
- (32.) Ferencz uzoni birtokos. Neje: Butak Ilona, ki egy 1804. V. 12-én végbevitt esketés szerint S.-Szentgyörgyön a templom alatt levő utca déli során egy házat birt.
- (33.) Ilona, sz. 1700-ban (s.-szt.-györgyi ev. ref. egyh. I. sz. anyak. 2. lap).
1. férje: Ördög Ferencz,
2. férje: Pikler János volt.

S. Gyulai Rikárd.

A hatmansdorfi Hatfaludi család.

(II. és befejező közlemény.)

86. Ernő, sz. 1854. VII. 5-én Aranykuton. 1887-ben főhadnagy a 63-ik cs. és kir. gyalogezredben. Jelenleg ny. m. kir. honvéd őrnagy, Szolnok-Doboka vármegyében nagybirtokos és virilista (Sz.-Dobvm. Monogr. VII. 272, 265—267.)

Neje kis-majthényi Majthényi Irén így származik:

k.-majt. Majthényi József Korodi Zsuzsa	{	András	} Majthényi Irén sz. Alörben 1870. XI. 22-én egybekelt Hatfaludi Er- nővel Szamos- Ujvárt 1894. VII. 2-án.
tolcsv. és pacs. Kászoni Sándor hatmsdf. Hatfaludi Zsuzsa	{	Eszter	
balazsf. Cserényi Dániel ér-mindszt. Pelei Julia	{	Ferencz	
osd. gr. Kún Károly far. Keczei Zsuzsa Anna	{	Róza	

Közös birtokuk: Szamos-Ujvár, Szilágytő, Deés, Alör, A.- és F.-Kosály, Kapjon, Kaczkó, Szecské, Hidalmás, Babucz, Berend, Banyika községekben van. Lakóhelyük Deés.

87. Irma, sz. Aranykuton 1860-ban, meghalt Mező-Örményesen, 1899. IV. 25-én élete 39-ik, házassága 19-ik évében. (Gyászjelentés gyűjteményben), férje szörcei Szörcei Gáspár, kivel Korpádon 1880-ban kelt egybe Maros-Vásárhelyt él.
88. Erzsébet, sz. Aranykuton 1862-ben, meghalt Mező-Örményesen, 1899. IV. 19-én, élete 37-ik, házasságának 9-ik évében. (Gyászjelentés gyűjteményben), férje csik-szentmihályi Sándor János, sz. 1856. IV. 4-én, egybekelt Korpádon 1889-ben, meghalt Dezméren 1901. V. 17-én.
89. Jenő, sz. Aranykuton 1864-ben. Jelenleg hivatalnok a kecskeméti törvényszéknél.
90. Lajos, meghalt gyermekkorában, Hidalmáson van temetve.
91. Teréz háromszor ment férjhez.
1. férjétől tolcsvai Kászoni Bélától elvált,
2. férje Ádám Albert elhalt,

3. férje m.-n.-zsombori Sombori Lőrincz (egybekelés 1898 előtt).

92. Anda, kinek férje Almai (azelőtt Feueregger) Ákos.
93. Pál, ügyvédjelölt Kolozsvárt.
94. Ernő,
95. Jenő m. á. v. hivatalnok, Zágrábon.
Neje Pachler Róza, kivel 1897. XII. 4-én kelt egybe Budapesten.
96. Lajos, villamos vasuti tisztviselő Budapesten.
1. neje ..... meghalt Budapesten.
2. neje Rausz Margit, kivel 1906. III. 4-én kelt egybe Kispesten.
97. Ella, hajadon, gépirónő a kereskedelmi miniszteriumban Budapesten.
98. Anna, sz. 1885-ben Nagy-Szebenben, meghalt 1896. V. 20-án Maros-Vásárhelyt.
99. János, meghalt 1889-ben Nagy-Szebenben.
100. Irén, sz. 1890-ben Nagy-Szebenben, meghalt 1891. IX. 29-én Gogány-Váralján.
101. István, sz. 1892. IX. 8-án Maros-Vásárhelyt.
102. Mária, sz. 1894. III. 31-én Maros-Vásárhelyt.
103. Ferencz, sz. Alörben. Takarékpénztári vezérigazgató és birtokos Hidalmás és Vaskapu községekben. Lakóhelye: Hidalmás.
Neje besenyei Csató Iza, sz. Jolcsvában (Gömör vm.) 1878-ban, egybekelt Kolozsvárt 1901-ben. Leánya Csató István ny. alezredesnek Balásffi Izabellától (sz. 1860, egybk. 1876, † 1892. VI. 2-án).
104. Mór, sz. Alörben 1877-ben. Végzett gazdász. Lakóhelye: Hidalmás. Nőtlen.
105. István, sz. Hidalmáson 1879-ben. Ügyvédjelölt. Lakóhelye: Hidalmás. Nőtlen.
106. Antal, sz. 1868-ban, meghalt nőtlen 1892-ben. Szilágyszegen van temetve.
107. Berta, sz. Szilágyszegen 1871. I. 18-án.

- Férje Pap Ferencz, hivatalnok Zilahon, sz. ugyanott 1863. II. 12-én, egybekeltek 2905. X. 4-én.
108. Elek, sz. Szilágyszegen 1873. VI. 14-én, postamester Horgospatakon, birtoka Oláh-Láposon van.
1. Neje Bonis Etelka, sz. 1878. II. 18-án, egybekeltek Felső-Bányán 1897. II. 28-án, meghalt 1901. I. 28-án. Szilágyszegen van temetve.
  2. Neje Buzeskó Katalin, sz. 1867. VI. 5-én, egybekeltek 1901. XI. 28-án, meghalt 1903. III. 30-án. Leánya volt Buzeskó Sándornak Moldován Margittól.
  3. neje ippi Bideskúti Gizella, sz. 1877. V. 18-án, egybekeltek 1905. X. 4-én. Leánya Bideskúti Edének szentpáli Szentpáli Erzsébettől.
109. Erzsébet, sz. Széplakon, 1871. X. 16-án.
Férje Brandtner Gyula, méneskari kapitány, egybekeltek Deésen, 1890. VII. 30-án.
110. György, sz. Széplakon, 1873. VII. 28-án, pénzügyi hivatalnok Deésen. Nőtlen.
111. Ilona, sz. Széplakon, 1875. XII. 10-én.
Férje Svaiczter István, árvaszéki ülnök Deésen, sz. Csertésen (Huny. vm.) 1866-ban, egybekeltek 1896. VIII. 18-án Deésen.
112. Erzsébet, sz. 1892-ben.
113. Magda, sz. 1894-ben.
114. Ferencz, sz. 1896-ban.
115. László, sz. 1899-ben.
116. Gyula, sz. 1901-ben.
117. Klára, sz. 1874-ben Szilágyszegen. Özvegyen él ugyanott.
Férje..... elhalt.
118. Pál, sz. 1878-ban Sülelmeden.
119. Sándor, sz. 1880. Sülelmeden.
120. Róza-Szandrin, sz. Nagy-Váradon 1896. VII. 11-én.
121. Ernő, sz. Nagy-Váradon 1898. I. 28-án.
122. Bertalan, sz. Szamos-Ujvárt 1899. VIII. 24-én.

123. Irén, sz. Szamos-Ujvárt 1905. V. 19-én.
124. Ferencz, sz. Hidalmáson 1902-ben.
125. Ilona, sz. Hidalmáson 1905-ben.
126. Emma, sz. 1900. IX. 8-án.
127. Erzsébet, sz. 1906. I. 1-én.

A táblán el nem helyezhetjük:

Hatfaludi Károlinát, Lakatos Lajosné¹ és Hatfaludi Farkast, kinek Kabos Sándor (temesvári Rác Éva utóda) zálogosította el (1819. körül) Kucsulátát.²

Birtokviszonyok.

1789-ben (az osztáskor) bi.tokos volt a család:

Hidalmás,	Borzova,	Drág,
Bősháza,	Farkasmező,	Milván,
Egerháta,	Brusztur,	Rákos (Máram. vm.) és
Szentpéterfalva,	Fel-Egregy	Diod (Fejér vm.)
	községekben.	

Hogy kik és melyik birtok után nyertek földtehermentesítési kárpótlást, ezt megirtuk már e füzeteknek II. évf. 148-ik lapján, azonban szélszerűnek tartottuk ezen birtokokat³ az egyes családtagokról tett megjegyzésekben is újból felsorolni.

Vallására

nézve a Hatfaludi család róm. kath.

S. Gyulai Rikárd.

¹ Lakatos Zsigmond } Eszter, g.-váraljai Száva Gáspárné
Henter Julia } Károly, neje Gecsi Lila
Lajos, neje Hatfaludi Károlina

² Kabos Zsigmond } Ferencz
temesvári } sz. 1723, † 1767. } Sándor
Rác Éva } Katona Éva

³ Az akkori megye-beosztás szerint.

Lakodalmos versek.

(1737—1771.)

(I. közlemény.)

Nemcsak az erdélyi családi élet, a régi erkölcsök és szokások történetéhez volt célom némi adattal járulni, midőn a XVIII. sz. közepéről (1737—1771.) 14 lakodalmos vers címét itt közlöm; de főleg családtörténelmi írónk figyelmét akarom föl hívni ezen, genealogiai és heraldikai szempontból is igen érdekes alkalmi füzetekre.

E nyomtatványok Martian Julian ny. honvéd százados birtokában vannak Naszódon, de bizonyára minden nagyobb könyvtárban is föllelhetők. Érdekességüket nem csak az emeli, hogy kiválóbb egyéniségek házasságkötésének pontos időpontját kapjuk meg bennük, de a dícséret és magasztalás szokásos tuzásait kellő megítéléssel mérlegeelve, az ünnepeltek jellemrajzához és közéleti tevékenységéhez is igen jól használható adatokhoz juttatnak. Az sem egészen mellékes, hogy kevésbé ismert régi poétáink neveinek felelevenítéséhez, munkáinak megismeréséhez vezet. Már csak e sorozatban is 10 oly régi poétánk nevével találkozunk, kiknek emlékezete rég a feledés homályába borult. Ki tud ma Zoványi Györgyről, Virág Simonról, Mosa Lászlóról? A dalos kedvű, meleg szívű eleinkről, a kik akkor énekeltek zengzetes magyar nyelven, amikor az cseppet sem volt divat: „*ama régi kigyónak fejét megrontó asszonyi állat magvának születése után 1736 esztendővel!*“

Ezen alkalmi nyomtatványokban foglalt családtörténeti adatokról röviden a következőkben számolhatok be: *Gr. Bethlen Pál* és *Br. Kemény Krisztina* 1771. febr. 9-én léptek házasságra Nagy-Sajón. A vőlegény gr. Bethlen Pál kir. táblai elnöknek és gr. Teleki Sárának volt elsőszülött fia. Már házasságkötése idejében a Kálnoki lovasezredben alezredes (vicecolonellus), utóbb tábornok lett. Nejével 1795-ben¹ bekövetkezett haláláig élt boldog házasságban, melyből 7 gyermekük született.

A menyasszony br. Kemény Miklós és gr. Wass Krisztina leánya. Férjét 16 évvel élte túl. († 1811.)

Deáki Filep Samu és *Udvarhelyi Krisztina* házasságra léptek Kolozsvárt 1742. aug. 14. A vőlegény deáki Filep József a kolozsvári ref. egyház első papjának fia, szintén kolozsvári pap. Mindkettejüknek számos halotti beszédét ismerjük,² de más irányu irodalmi munkákat is³ köszönhetünk nekik. Ezek közül D. Filep Samu egyik fordítása ép most lett actualis. Ugyanis Barthelemy után átdolgozott „az ifju Anacharszisz utazása Görög-

¹ Szilágyi Ferencz tartott felette 1797. V. 7. halotti beszédet. L. Köblös Z. Halotti beszédek II. 138. sz.

² Ugyanott 74. l.

³ Siebenbürgische Quartalschrift VI. 1798. 233.; M. T. Akad. Alman. 1863. 280.

országban“ című művét újabban a csiki székely krónika egyik forrásául óhajtanák tekinteni. Filep József 1748. okt. 20-án halt el s felette Soós Ferencz, Verestői György, Aranka György és Huszti György tartottak emlékbeszédet.

A menyasszony Udvarhelyi Mihály († 1737. III. 11.)⁴ kolozsvári theol. professornak Jakab Sárától született leánya volt.

Br. Kemény Simon és *br. Wesselényi Polyxena* házasságra léptek Kolozsvárt 1760. ápr. 21. A völegény *br. Kemény Ádámnak*⁵ gr. Rhédei Drusiánától született fia, a ki nejeval, *br. Wesselényi István* és *br. Daniel Polyxena* leányával, csak négy évig élhetett. A fiatal asszony már 1764. jun. 3-án elhalt.⁶ Négy évi özvegység után, 1768. jun. 20-án újból megnősült, feleségül véve *gr. Wass Katát*, *gr. Wass Miklósnak* gr. Teleki Évától 1720-ban született leányát.

Gr. Kendeffi Elek és *gyalakuti gr. Lázár Anna* házasságra léptek Kolozsvárt 1762. nov. 5. A völegény szülei: *Kendeffi Gábor* és *Bánffi Zsuzsa*, a menyasszonyé pedig a nagyravágyó és eszes államférfiu, jeles költő és tudós *gr. Lázár János* és *gr. Teleki Kata*.

Családi összeköttetések révén *gr. Lázár János* gyám-
apja volt *Kendeffi Eleknek* s úgy látszik a leányával való eljegyzés (1761.) után ő eszközölte ki részére a házasság évében: 1762. máj. 17-én kelt grófi diplomát.

Habár a menyasszony oltár elé lépése napján alig töltött be 16 esztendő (szül. 1746.), még sem élvezhette sokáig a házassági frigy boldogságát. Korán elhunyt. A 11. szám alatt közölt emléksorok már *Kendeffi Eleknek* *gr. Bethlen Krisztinától* 1769. jan. 13-án született fiának vannak szentelve. *Kendeffi Elek* mint hunyadmegyei főispán halt el 1783-ban.

Radnótfái Nagy Zsigmond kolozsvári senator és *borosnyai Nagy Ágnes* Kolozsvárt, 1767-ben kötnek házasságot. Az 1737-ben született völegény szülei *Nagy Zsigmond* és *Fügedi Mária*, a menyasszonyé *b. Nagy Zsigmond* és *nagybacsoni Pál Ilona* voltak.⁷ Házasságuk 19 évig tartott. Mikor 1786. máj. 31-én *Nagy Zsigmond* mint Kolozsvár főbirája elhal, *szathmári Pap Mihály* és *Tordai Sámuel* tartanak fölötte emlékbeszédet.⁸

Szathmári Pap Zsigmond kolozsvári ref. pap 1736. decz. 5. vette nőül *Kolozsvári György* kolozsvári senator és *Baranyai Sára* nemzeti asszony leányát, *Erzsébetet* (szül. 1719. I. 19.). 24 esztendőig éltek együtt, „melyekben semmi bánat, semmi keserőség, semmi háborúság csendes hajlékokban, mint valami békesség sátorában, éppen be nem férkezhetett. De 24 esztendőig tartó örömeinek ugyan sebes lánggal égő tűzét, a bánatnak és magas hegy formára reá rohant keserűségnek árville egy szempillantásban eloltá, mert 1760. esztendőben áprilisnek 9-ik napján, az ő lelkének nem fele, hanem nagyobb része, az ő oldala mellett lakó angyal, amaz Isten házába egy nevezetes apostol *Szathmári Pap Zsigmond* mellőle kiköltözék és ennek elköltözésével az öröm bánattá, a vigasságnak kenyeré és vize, szomorúságnak és keserűségnek ételvé és italává változék. . . . A kegyességnek gyakorlásában midőn özvegyi életét töltötte volna, kinos nyavalya ágyba szegezte s 1768. májusnak 1-ső napján reggeli tíz óra tájban szép csendesen az Urban el is aluvék.“⁹

Szathmári Pap Mihály a kolozsvári ref. collegium theologiai professora és *Rétyi* (helyesen *rétyi Csizsér*) *Deborah* 1769. jan. 17-én tartották esküvőjüket. Tudjuk,

hogy a völegény ép az imént említett házastársaknak, *Pap Zsigmondnak* és *Kolozsvári Erzsébetnek* volt fia, a menyasszony pedig *rétyi Csizsér Lászlónak* vizaknai *Kis Deborah* tól született leánya. *Sz. Pap Mihály* egyik kiválóbb egyházi írónk.¹⁰ Nejeval 24 évet töltött házassági frigyben. Ekkor (1793) neje elhalt s 1812. szept. 27-én bekövetkezett haláláig özvegységben élt.

Pataki Sámuel orvosdoktor és *Szathmári Pap Sára* 1765. ápr. 24-én keltek egybe. A völegény szülői *sáropataki Pataki Dániel* és *Kecskés Ilona*, a menyasszonyé *Szathmári Pap Zsigmond* és *Kolozsvári Erzsébet*. „*Tudós Pataki Sámuel* uram e kolozsvári nemes ref. collegiumnak nagy experientiájú professora volt.“ 1804. szept. 10-én halt el.

Gr. Rhédei Zsigmond és *br. Wesselényi Katalin* 1751. június 16-án léptek házasságra. Az örömszülők *Rhédei Ferencz*, *br. Daniel Kata*; *br. Wesselényi Ferencz* és *gr. Rhédei Zsuzsa* voltak. A völegény unokatestvéreivel együtt nyéré a grófi címet 1744. nov. 13-án. Házassága után csak 7 évet élt; 1748. márcz. 12-én hunyta le szemét. Özvegye felett 1788-ban tartottak halotti beszédet.¹¹

Gr. Rhédei Farkas és *gr. Teleki Kata* 1764. szept. 18-án keltek egybe. A völegény szülői a grófságot szerzett *Rhédei József* és *Biró Katalin*, a menyasszonyé *gr. Teleki Ádám*, a kövérségéről hirhedt tábornok és *gr. Toroczka Klára*. *Rhédei Farkas* korán halt el, özvegye utóbb *br. Alvinczi Gáborhoz* ment nőül. 1788. jun. 22-én ez is elhalván, özvegyen élt 1809. okt. 20-án bekövetkezett haláláig.

* * *

1. Páros életnek tüköre, azaz: tiszta és okos szeretettel erősített házassági szövetsége sok virtusoknak seregével ékeskedő, és nemes törsoékből eredetű tett tiszteletes tudos *Szathmári Pap Sigmund* uramnak, a kolozsvári nevezetes helvétziai confession lévő orthodoxa ekklesia egyik hűséges és vigyázó lelki pásztorának, a tiszta szüzeket megékesítő díszeknek kut fejével, a drága szemérmességgel, és ahoz igen illő szépséggel fénylő *N. Nemzeti Kolozsvári Ersébet* aszszonnyal, jó atyának: *T. Nemzeti Kolozsvári György* uramnak, Kolozsvár szabad királyi városa egyik nagy érdemű senatorának és mostan dicséretes királybirájának, és jó anyának: *T. Nemzeti Baranyai Sára* aszszonnyak, az aszszonyi rendet nagyra emelő dicséreték rövid summájának, jól nevelt és mintha egyetlen egy volna, oly szerelmes gyengéded hajadon leányokkal. Mely, méltóságos és más renden lévő jó urainak s aszszonnyainak, kedves atyjafiainak, barátinak velle együtt örvendező gyülekezetekben nyilvánvalóvá tétetett Kolozsváratt, ama régi kigyónak fejét megrontó aszszonyi állat magvának születetése után 1736. esztend. Karácson havának 5-ik napján.

Irta és csak lengeteg elmével rajzolta, változhatatlan szeretetinek tanubizonyosságára, és hajdoni kedves tanítójához koporsójáig tartó kötelességének örök emlékeztetire, *sáros-berkeszi Mosa László*, kegyelmes fejedelmünk ő felsége erdélyi nagyobb cancellariájának hites notáriusa, és ugyan az erdélyi m. supr. refor. consist. méltat. secretariusa. Kolozsváratt, nyomt. *Szathmári Pap Sándor* által, 1737. esztend. (4 számozatlan levél.)

2. Honorarium hymenaeum, azaz lakadalmi tisztességtevő ajándék, melyet a kolozsvári ref. ekklesianak orozsláni szívvel és *Aroni* ékes nyelvvel bíró egyik predikatorának, Isten erős férjfiának, *T. tudos Szathmári Pap Sigmund* uramnak, és ritka kegyességgel tündöklő nemzeti *Kolozsvári Ersébet* aszszonnyak, a szent szere-

¹ L. Halmágyi István naplója 291. l.

² L. Köblös Z. Halotti beszédek II. 746. sz.

³ Ugyanott 835—839. sz.

⁴ V. ö. Gen. Fü. 1905. évf. 15. l.

⁵ L. Köblös Z. Halotti beszédek II. 470. 471.

⁶ Gen. Fü. 1904. évf. 60. 6. l.

¹⁰ Erd. Pred. Tár. V. 1835. V. Sieb. Prov. Bl. IV. 1813. 252. Mindenés Gyűjt. II. 1789. 112.

¹¹ Köblös Z. Halotti beszédek II. 832. sz.

tetnek aranylánczával lett egyben szerkeztetéseknek vig napján, szerető szívvel és kézzel ajánlott *virágmezei Virág Simon*, art. typ. cul. 1736. esztendőben, Karácson havának ötödik napján. Kolosváratt, nyomt. 1736. eszt. (2 számozatlan levél.) A kezdősorok felett a házasságra lépők címerállataik: jobbról ágaskodó oroszlán, jobb első lábában kivont görbe kardot tartva; balról pedig ágaskodó szarvas láthatók. „Szathmári Sigmondnak oroszlán címere, melyet vitézséggel öseleje nyere....“ „Nem csuda hát, hogy ez ily mélyen sebhette, s maga szerelmére önként gerjesztette azt, kinek e szarvas személyét festette, hogy légyen szerető párja ő mellette. E szarvas tudnilik (!) eleven képével díszes Kolosvári Ersébet nevével, kit Szathmári Sigmond egész örömeivel fogadott, gerjedvén ő is szerelmével.“

3. *Sirius ardens: sive solis stella Junoniae facis aemula; ad cujus exortum, castis amoribus accensi neogami, vir nobilissimus, ac clarissimus D. Samuel F. Deáki, in ecclesia reform. Claud. verbi divini praeco disertissimus, magni parentis, viri, spectabilis ac reverendissimi D. Josephi F. Deáki, de eodem. Ecclesiarum, collegiorum et scholarum in principatu Transylvaniae reformat. superadtententis gravissimi, ac curatoris supremi, ven. tractuum Kolos et Kalota-Szeg, senioris vigilantissimi (!) et in ecclesia refor. Cludiopolitana (!) pastoris primarii: filius primogenitus. Itemque, virgo castissima, nobilissima, pietate, morumque probitate amvenissima, D. Christina Udvarhelyi; viri, dum vive-ret, celeberrimi atque clarissimi, D. Michaelis Udvarhelyi, in ill. colleg. ref. Claudiop. s. s. theol. professoris solidissimi, disertissimi, ut et matronae, piae, nobilissimae ac honoratissimae, D. Sarae Jakab, filia natu postuma; sacro connubii federe jungitur. Cujus festivitatem, sevocato ad Musas amoeniores animo, inter reliqua gratantium vota, laetis thalassionibus celebrandam amici voluerunt. A. D. 14. August. anno; qVo SAMVEL SPONSVS, CHRISTINAQVE VIRGO SERENA IN VENERIS LEGES FEDERA IVSTA FERIT. (= 1742.)*

a) OFFERT DeVotVs SPOSO SPONSAEQVE VENVSTAE, QVI SACRVM PHOEBEO GESTIT HABERE CAPVT. *Franciscus Soos*

b) His, clariss. doctissimoque viro Samueli Deáki, sponso felici, dum fedus connubiale consumaret, prospera quaeque ominando et vovendo, amica sua officia testata voluit *A. Molnár de Kapos* j. v. l.

c) His, nobilissimo, clarissimoque sponso, sponsae item, omnibus quae virginem commendant virtutibus, apprime ornatae, una cum felicissimorum successuum continui incrementi appreciatione, memoriam sui commendant, *Joannes F. Deáki, d. c.*

d) Ezt is régi kedves tanítványának, most pedig

az Ur munkájában hiveséges collegájának szeretettel írta *Soos Ferencz.* — Kolosváratt, nyomt. Szathmári Pap Sándor által. (6 száml. lev.)

4. Tiszta szeretetnek arany lánczával egymáshoz köttetett két szívnek ugymint: Méltóságos gróf kis rhédei *Rhédei Sigmond* urnak, N. B. E. Méltóságos gróf kis rhédei *Rhédei Ferencz* ur fiának, mint völegénynek, és Méltóságos liber baro hadadi *Vesselényi Katalin* aszszonyinak, Méltóságos liber baro hadadi *Vesselényi Ferencz* ur ő nagyságának, nemes Közép Szolnok várme-gyének nagy érdemű főispánjának, felséges koronás királyné aszszonyunk arany kolcsos hívének, és a virágzó nemes N. Enyedi collegium érdemes főcuratorának, drága leányának, mint meny-aszszonyinak, gyönyörűségeknek gyözedelmi pompája, melyet ő nagyságokhoz szives indulatjuknak megbizonyítására, lerajzoltak a virágzó nemes nagy enyedi collegiumban lévő poéták. 1751-dik esztendőben Szent Iván havának 16-dik napján.

(A kezdő sorok felett a Rhédei és Wesselényi címerek. Ezekre a versben többször történik hivatkozás. Idézem azt a versszakot, mely Wesselényi Kata születése idejét is magában foglalja:

„Im megmondom melyik szívemet égeti,
Melyik után lábam Cupido kergeti,
Melyiknek személye szívemet sürgeti,
És a HATTYU melyik nótáját pengeti.
Ezer hétszáz harmincz négybe született
Egy SIREN, a ki is akkor neveztetett
Catharinának, és kezében tétetett
Három liliom-szál, engem ez égetett.
Született világra Abigail napján,
Reggeli napfénynek mint hét óra táján...“

Kolosváratt nyomtatt. S. Pataki Josef által, 1751. esztendőben. [6 száml. lev.]

5. Valóban szűz Vesta, kit ama virtussaira nézve krónikák örök dicséreteit érdemlő, hazánk köz-javára született ifju uri heros, Méltóságos liber baro m.-gyerőmonostori *Kemény Simon* urfi ő nagysága; és ama pálmás virtusokkal fénylő, Momustól is meg-dicsérendő tiszta erkölcsű ifju uri heroina, Méltóságos libera baronissa hadadi *Vesselényi Polixéna* kisaszszony ő nagysága; midőn Hymennek innepet szentelnének, néminémű képen darabos, de a mennyire lehetett eleven színekkel le-ábrázolt *Zoványi György* azon egy pár és a kegyességben IGEN IGEN RÍTKA PÉLDAIV MÉLTÓSÁGNAK LEG-ALÁZATOSSABB SZOLOGÁJA. (= 1760.) Szent György havának 21. napján. Kolosváratt. — Nyomtatt. Paldi István által, 1760-dik esztend. (4 számoztl. lev.)

Sándor Imre.

Gyergyószék lustrája 1616-ból.

(II. és befejező közlemény.)

Tekereőpaták.

Orban András l. Bors János p. Orbán János l. Bors András p. Bors István p. Füleőp Mihály pix. Geörgy Albert jobb. Petri Bot gergay. Tatar Tamás l. Mezter Péter jobb. Andreae Bors Benes János l. Peter Ferencz p. Kovacz Antal l. Forika János p. Forika Mihály pix. Kopacz Pál inq. Joannis Biro. Zegedy György job. Joannis Orban háromszeki. Zaz György job. Benedicti Tatar.

Borbely János, inq. Zentmiklosi Mihály papé. l. Sok Mihály p. Sok Balázs p. Sok János p. Ferenczy Péter l. Jakab Mihály l. Mathe András pix. Sok Pál j. Boghdan István j. Zaz Márton j. notar. Varga Fábán j. Zekely Jakab inq. Stephani Mihály advena. Peter János p. Benes György l. Balás Péter l. Bencze Ferencz job. Joannis Biró. Gergely Antal job.

Joannis Biró. Molnár Lőrincz inq. Joannis Peter czei (?) Andras Varga inq. orphanorum Petri Gal czyki. Markos János p. Biró János p. Simo Tamás p. Molnár Péter inq. Petri Both czyki. Beőgeőzy István p. Gál Ferenczné l. Jakab János l. Benes Lőrincz p. Bordos Tamás job. Joannis Bereczky. Biro Imre job. Joannis Biro. Ferencz Tamás p. Benedek Miklós l. Kerczio Imre p. Tatár István l. Antal Sándor pix. Forika Bernáld l. Bors Miklós p. Tatar Benedek l. Dancz Mihály l. Dancz István l.

Dancz Antal l. Mihaly István p. Mihaly Márton l. Thamas János p. Ambrus András p. Ambrus Pál p. Siklody István inq. Joannis Thamas. Jakabfi Tamás l. Polgar István inq. Petri Mathe cziki jobbagy. Cziala Ferencz j. notar. Biró István l. Geörgi Tamás pix. Dancz György p. Bene-

dek István pix. Benes Imre l. Giulay János p. Santa Peter j. Joannis Giulay. Olah András inq. Francisci Peter. Kadar Lukács j. Emerici Kerczio. Nro. 76.

Killienffalwa.

Balas Ferencz l. Marczel András inq. Francisci Literati. Gal Mihály l. Pál János l. Gergeli Pál j. Francisci Literati. Bicziaik Gergely p. Bicziaik Simon p. Zaz Simon p. j. Joannis Biró. Bicziaik János p. Bicziaik Márton pix. Simo Ambrus l. Bicziaik Albert p. Georgy Kovacz p. Zarka István j. Nicolai Zekely l. Zarka Ilyés l. Barchy Máté pix Kovacz Márton l. Czeryak István j. Joannis Biró. Ferencz Tamás sellér háza.

Czeryak András pix. Demeter Tamásné p. relict. Bicziaik Mihályné p. relict. Bicziaik György p. Borbély János j. Francisci Literati advena. Bicziaik Máté p. Varga György j. Joannis Biró. Mathe Deak j. Joannis Biró. Cziala István j. Joannis Biró, háromszékiek. Janos György p. Barti Antal j. Pauli Tamás. Süket István j. Pauli Tamás advena. Barrabas István l. Thamas Kovacz l. Barrabas Ferencz l. Barrabas András l. Barrabas Mihály l. Bartha Péter l. Biró Ferencz j. Joannis Biro. Gal Péterné j. Francisci Literati. Nro. 39.

Vyffalw.

Jakab Antal l. debilis. Jakab Gergely l. debilis, Peter Antal árvái házában. Andras István Andras Mihály l. Kiraly István l. debilis. Kovacz András l. Adam János j. Elekes István inq. Joannis Imreh l. Kiraly Péter l. Elekes Pál j. Nicolai Zekelj. Kastali Gergelyné l. More Ferencz j. Nicolai Zekelj. Elekes Mihály pix. Hize Barthalis j. Nicolai Zekely. Barla Ferencz pix. János Deák l.

Hegedws Balázs j. Elekes Márton p. Elekes István p. Elekes Domokos l. debilis. Varga Sára j. Hegedws János j. Barla János l. pauper. Raduli János l. Elekes Miklós p. Egied István pix. j. Stephani Kastal, Kastaly István p. Dyenes János l. Dyenes András l. judex. Kezdy György pix. Fodor Mihály l. debilis. Antal Ferencz pix. Czyky Péter l. Eghry János pix. Koczis Ilona l. debilis. Ferenczi György j. Nicolai Zekeli. Ferenczy István eiusdem. Thamas János pix. Simo István j. Pauli Biro. Mikola Bartalis j. Pauli Thamas. Cziorba Kelemen j. Joannis Thamas. Mathe György l. Gál Mihály j. Nicolai Zekely. Dobra Angalit l. Mikola Péterné l. Imreh Kowacz j. Olah Máté j. Nicolai Elekes Imreh János l. Fabjan Deak l. debilis. Füsteös Margit j. Jakab János j. Andreae Bors. Molnár András eiusdem, gergaiak. Biro Péter p. Biro Pál p.

Biro Mihályné senex. Thamas János p. Thamas Pal p. Benedek István p. Zilahy Margit l. Varga Jánosné pix. senex. Gerepeczi Mihály pix. peregrinus. Varga Kati j. Nicolai Egied. Egied Miklós pix. Benkeo István l. debilis. Nagi András pix. Cziorba Opra j. Joannis Dienes. Nagi András zsellérháza. Bodo János l. Kastalj János pix. Palfy János paposi jobbágy. Gothard Péter j. Mihály Deák p. Giulay György p. Elekes Mihály l. civis Kastali Ferencz p. Kastali Mihály p. Keresteli Péter j. Nicolai Zekely. Nagi Tamás p. Nagi Ferenczné debilis. Simo Balázs p. Simo Mihály p. Soliom Dávid p. Biro Tamás j. Davidis Soliom, Czeryak Benedek pix. Laczko Antal l. Laczko Miklós pix. Kastali Miklós j. Nicolai Zekely. Kovacz András j. Nicolai Kastalj

Czyky István l. debilis. Dajka Tamás inq. Stephani Czyki. Adorjan Andras l.

Zaz Simon j. Andreae Adorjan. Balint István eiusdem. Egied Jánosné háza l. obiit. Pal György j. Nicolai Zekely. Balint Antal p. Haidu János j. Michaelis Kastalj. Fodor Ferencz pap j. Kastali Ferencz. Nro 100.

Cziomáffalwa.

Ambrus Péter l. Simo György l. judex Czernasi Ferencz inq. judicis. Elekes Pal l. Olah Péter (kihúzza). Verpled Istvánné pix. Verpled Máté l. civis. Lakatos Péter j. Kys. Domokos Mihály l. Raduli János l. debilis. Kys Feyer János pix. Feyer Péter l. Feyer Benedek l. Huzar Jakab l. Demeter Ferencz j. Feyer Gergely l. Madaraz György l. Madaraz Miklós l. Bicziaik Péter l. Damokos Mihály p. Bathori idejében. Huzar Lukács pix. Damokos Balázs p. Barothi Pál pap job. Teöke Gergely l. miser. Incze Gergely l. Madaraz Ferencz l. Vadleoveo Gergely j. Pauli Tamás. Biro István p.

Huzar János j. Zeöcz Albert pix. pauper. Czijk András inq. Georgii Kovacz. Dorgo Gergely l. Olah András j. Gregorii Dorgo. Dorgo Imréné deb. l. Borsos Bálint l. deb. Bongy János j. Valentin Borsos. Nagi Mihály p. Kellér Antal l. civis deb. Cziata Miklós l. Katona János j. Nicolai Cziata. Simo Mihály l. Simo Ferenc junior l. Simo Ferencz senior inq. Francisci Simo. Vajda Máté eiusdem. Aztalos Györgyné l. Olah István inq. relict. Georgii — Aztalos. Teöke Jakab j. David Andras j. Gal Miklós j. Thomae Teöke. Teöke Menyhárt j. Teöke Pál j. Gál Péter pix. Zekeli János pix. deb. Etedy Mihály, Fejer Györgyné j. Nro. 55.

Alfalw.

Kys Imre l. Kys Péter l. Magiari Antal j. Gal Péter l. Erdeos Máténé pix. Illies György p. Kovacz Márton p. ....y György l. Zekeli György inq. Blasii Albert. ....oly Miklós inq. eiusdem. Erdeos Istvánné l. Erdeos János j. Bodonj Lukács j. Petri Borsos. Janos Mihály csonka: Bafiz Ferenczné l. Incze Jakab l. civis. Peter Deak l. debilis. Geogj Miklós pix. Baricz Péter p. Nagj Stoika j. Petri Baricz. Santa János j. Simo István pix. deb. Olah Péter pix. Barrabas Pál l. civis. Bege István pix. Si...ner András j. Bege János l. deb. Varga Tamás j. Bartos Varga j. Bartok Miklós j. Almasi András j. Ferencz deak inq. cziki ember. Zabo Katalin l. Bege Balázs j. Gáspár Mihály j. Leorincz György pix. deb. H. sz Jánosné pix. Berigi Miklós j. Andreae Bors. zállag. Pál István j. junior Albert Ferencz j. Olah István j. Georgii Lőrincz. Balogh János l. Madaraz Mihályné l. Bartha Imre pix. Hajnal János l.

O(l)ah István inq. ....i Bo... Olah Balázs eiusdem. Eotves Gergely pix. Antal András j. Antal János l. Balassy György j. Demien Mihály j. Eotves Tamás l. deb. Miklos Benedek l. j. Gregorii Eotves. Mihali Gergely l. Olah István j. Georgii Balassy. Lazló István p. Vargias György l. Lazlo István jobbágya. Zaz György eiusdem. Zaz György j. eiusdem. Czyky Adam j. eiusdem l. Gergelj János l. Zekeli István l. Kadar András j. Stephani Zekeli. Mihali János pix. Simo Máté l. Erdeos Mihály l. Borsos Gergely l. Jánosné job. Kastali Miklós j. Nicolai Zekeli Simo Péter pix. deb. Finna Antal l. puszta háza. Madaraz Balázs pix. Zakacz Andrásné pix. Egied Istvánné pix. Mihaly Varga pix. Marton Pál j. Varga Jakab j. Huzar Tamás j. Albert Balázs p. Kys Balázs l. Nagi Silvester pix.

Nagi Benedekné senex. Varga János Nagj Silvester jobbágya. Albert Bartalis l. debilis. Baricz Ferencz l. Peter Miklós pix. Peter István pix. Balas János l. Borsos Péter l. Borsos János l. Borsos Mihály l. Borsos Antal l. Pál Deak pix. mester. Nagi András j. Zabo Jánosné l. Varga Bálintné l. Mihali János pix. Zabo Balázs j. Sandor Kovacz j. Leorincz Pál pix. Albert Ferencz p. Kys Istvan j. Francisci Albert gergai. Simo János l. Két Raduli nevé oláh; j. Francisci Albert. Seifer Márton pix. j. Joannis Peter. Zaz Balint eiusdem; advena. Georgj Deák pix. Seifer Gergely pix. Zeocz György pix. Varga Jánosné pix. Zasz Márton l.

Baricz Lőrincz debilis. Kovacz István l. judex. Teoreok Jánosné l. Nro 114.

Remethe.

Antal Mihály pix. Kovacz Ferencz pix. Demeter Balázs inq. Antal Mihály. Lazlo István pix. Lazlo Péter pix. Nagy László pix. Ferencz János pix. gyermek. Nagh György l. Talas Ferencz inq. Georgii Nagi. Mathe Péter pix. Leorincz Bálint l. Nagy András l. Kristali Péter l. Juoczan János j. Stephani Nagi. Portek János l. csiki fi. civis. Fazakas Lukács pix. judex. Fazakas János l. Tot János l. Palos Jakab, András. falu zsellére. Pataj Pál l. Zeöcz Gergely falu zsellére. Ferdelj István bíró zsellére. Varga Lőrincz job. Michaelis Antal. András Pap falu zsellére. Lazlo György pix. Oláh Jakab, Fazakas Lukács zsellére. Tot Mátyás, Ferencz János zsellére. Olah István, Inaczi János j. Balo Máté ejusdem. Nro 28.

Gythro.

Czijk János l. Miklos Kovacz inq. Gregorii Biro de Kezdi. Czebi Balázs, Czibi Márton zsellére. Puskás Jakab pix. Cziby Miklós, Cziby András zsellére. Czibi István, Czibi András zsellére.

(Két-három név kiszakadva)..... Gergeli Mihály l. debilis. Czeby Márton pix. János, Czieby Márton zsellére. Czieby Tamás pix. Zaz Tamás j. Thomae Czebj. Kys Czebj Mihály j. Kovacz János j. Balko Antal l. Balko Imre l. Balko Lőrincz l. Siklody János l. Siklodi György j. Zaz János l. Siklody Mihály j. Furez Gábor l. deb. Fülep Balázs l. Oláh Jakab, Czeby Balázs jobbágya. Georgy Kovacz, Mezei Gergely zsellére. Bercze Tivadar j. Gregorii Mezey. Olah János j. Koztena, Czeby Ferencz zsellére. Muzta Opra, Oláh János zsellére. Kozna Péter j. Balko Máté j. Benedek János j. Molnár Lőrincz, Mezei Gergely zsellére. Balas Péter j. Balasi Balázs j.

.....Balko.... Füleop M..... Mezej Péter l. Peter János l. Cziby Ferencz l. Illies Antal l. deb. Cyiby György l. Roman, Fülep Márton zsellére. Czebj Mihály senior l. Varga Mihály, Czebj Ferencz zsellére. Czeby Gergely job. Gergelj Mátyás j. Georgi Deák j. Puskas Tamás j. Sipos János j. Egied Benedek j. Olah Lukács pix. Nagi István j. Deák Pál l. Czyki Ambrus l. Czyki György j. Farkas Péter j. Veres János j. Krestali Balázsné l. Puskás Márton l. judex. András Molnár j. Trupaj Gergely j.

Szarhegyiek.

Kovacz Mihály pix. Nagi György....G D....erd János j. Stephani Lazar. Gaspar István pix. Deák János l. Deák Péter l.

Simo (Somi?) Mihály l. Somi János l. Dragicz János pix. Barthais András l. Dragicz Mihály j. Béres János j.

Zay Mihály j. Bokor Mihály, Simo Gergely zsellére. Simon Gergely l. Nagi István pix. Ziz Mihály, Nagi István zsellére. Varga Péter ejusdem. Zaz Márton, Antal Balázs zsellére. Ferencz Balázs pix. Dusa, Ferencz Balázs zsellére. Nagj Balázs l. Nagy Gergely j. Farkas János l. Nagy János p. Nagi Mihály p. familiaris g. Stephani Lazar. Ferencz István j. Tatár Miklós né j. Barabás Ferencz j. Petred Balázs j. Mencziol Istvánné pix. Petred István j. Nagi Minczior Mihály pix. deb. Czyky István l. Kys Minczior Mihály l. deb. Polgár Antal l. Kovacz András l. Lazló István j. Beres István j. Cziky György j. Zeöcz Pál l.

Kazoni Antal l. Zabo János l. Gette Balázs l. Kovacz Balázs l. deb. Eotves Jeremias, zsellére Kovacz Boldi-zsárnak. Nagi Balázs l. Kovacz Máté, Biro Antal zálogos jobbágya l. Fwleop Miklós j. Deak Andras p. Czergeo Pál pix. deb. Öngy Balázs l. István Kovacz j. Illies János l. Ruska István, László István jobbágya. Kádár Bálint az alfalvi pap j. Siklodi Pál, János Deák zsellére. Kys István, Nagy István zsellére. Colosvári János, Nagy István zsellére. Bernáld István l. Mattias Varga, Kozma György zsellére. Zaz András zsellér. Balázs János pix. Kozma György l. Boros Máté j. Veres Mátyás l. deb. Veres István l. Kovacz György alias Zaz, Kovacz Anna zsellére. Kovacz Anna l. Balko Gergely j. Kocziandi Ferencz l. civis. Ruska Benedek l. Minczior István j.

..... Péter j. .... j. Ambrus l. Kerekes Tamás, Czerged Ambrus zsellére. Klomban Jakab j. Kozma Peter j. Füleöp Péter p. Olah Miklós, Füleöp Péter zsellére, brassai. Kezdy Mihály ejusdem. Timárné relicta, ejusdem. Kelemen Gergely j. Zabo Pál l. Olah Mihály. i. Kocziandi György j. Zabo Miklós j. Olah Miklós j. Zep János j. Tordaj Máté j. Cziky Apalné (!) (Antalné?) l. Jakab István j. Jakab Pálné j. Miklós János j. Berkes István j. Becze János j. Kovacz György j. Kozma Jánosné j. Steph Seliem. Zabo Lukacz l. deb. Zabo András l. judex Zabo János j. Zabo Máté l. Kelemen János, Zabo Máté zsellére. Olah Kelemen. Beka Opra Cioka Opra. Olah Opra, Zabo Máté zsellére

Tekereőpatak.

..... Pál. Kozma Gergely. Kozma Péterné. Sajgo János l. Bartha Bálint j. Bartha János l. deb. Olah Daniel, Barta Bálint zsellére Zaz András, Kocziandi Gergely zsellére. Barta István zsellér. Faluvégi Márton, Deák András zsellére. Biró Gergely p. Biró Antal p. Sajgo János senior, Biró Antal zsellére. Zaz Márton, annak zsellére. Zaz Mihály zsellér. Fülep István p. Füleöp Benedek, Füleöp István zsellére. Nagi István, háza pusztá. Olah Simon, Miklos János zsellére. Nro. 126.

Summa totaliter 824.

Kelemen Lajos.

A d a t t á r.

VI.

Apaffi Mihály a bágyi hegyen épült várkastélynál szolgálatot teljesítő és a bágyi, égei, dályai, lokodi, patakfalvi és recsenyédi egyházi nemesek közül koronként választott 6 személynek hadmentességet ad.

Radnóth, 1663. június 5.

Michael Apafi dei gratia princeps Transilvaniae, partium regni Hungariae dominus et siculorum comes etc. Fidelibus nostris spectabili ac generosis, egregiis et

nobilibus signanter autem spectabili ac generoso Joanni Bethlen de Kis-Bun consiliario nostro intimo, cancellario, comitatus Albensis comiti supremo ac capitaneo Stephano Ugron de Abramfalva judici regio supremis, Andreae Koncz de Nagj Solymos et Gregorio Sandor de Nagj Galambfalva vice iudicibus regiis sedis siculicalis Uduarhely; ittem ductoribus, decurionibus, vexilliferis ac aliis quorum interest seu intererit modernis scilicet et futuris pro tempore constitutis endis praesentium notitiam habituris nobis dilectis salutem et gratiam nostram. Uduarhelyszékben Bagj, Eghe, Dallya, Lokod, Patakfalva és Reczenyed nevű falukbéli szegény

egyházi nemes emberek találának meg münket alázatos könyörgések által, hogy ennek előtte való üdőkben kezdvén építeni Bagj nevű hegyen egy castélt, melyet már jobb részent véghez is vitték volna, úgy annyéra, hogy kitől Isten oltalmazzon, ha kívántatnék cselédek is bele költöztetnek, de mivel ezen falukból mind inkább hadban szolgálók s cselédek az vigyázásra alkalmatlanok volnának, méltóztatnánk annak idejében ezen castélyban cselédek vigyázására hatot az kiket akarnának magok választani, hon hagyni, kiknek alázatos könyörgésekre kegyelmes tekéntünk lévén megengedtük. Kegyelmesen azért és serio parancsoljuk feljebb megírt minden rendbeli fő és vice, vagy más arra rendeltetett tisztviselőinknek, mostaniaknak és ennek utána lejendőknek, így értvén Bagj, Eghe, Dallya, Lokod, Patakfalua és Reczenyed nevű falukbeli szegény egyházi nemes emberekhez való kegyelmességünket, az mely hat embereket ők közüllök ezen falukból cselédek vigyázására hadakozásnak idején választanak s hon marad, senki az hadi expeditiora erőltetni ne merészelje annak nem praestelasaért penig azokat személyekben megháborítani, vagy egyéb javakban megkárosítani meg se próbálja ez kegyelmes annuentiank ellen egyebaránt, ha ilyen engedetlen emberek valami kárban és nyavalyában esnek, magok lesznek károknak és veszedelmeknek okai. Secus non facturi. Praesentibus perfectis exhibenti restutis. Datum in castro nostro Radnot die quinta mensis Juny. Anno domini millesimo sexcentesimo sexagesimo tertio.

Michael Apafi mp.

(P. H) *Joannes Bethlen*
cancellar mp.

Kívül egykorú írással:

Az kastélhoz való exemptionalis levél.

(Eredetije egy iven, patens alakban kiállítva, a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában; Teleki Sándor-féle osztály 132. sz. a.)

Ifj. Biás István.

VII.

Apafy Mihály fejedelem keresztelőbe hívja Rhédey Ferenczet.

Gyulafehérvár, 1664. június 6.

Illustrissime Domine Comes,
Pater nobis honorandissime!

Nem mulathatók el kegyelmed látogatását ez mostani alkalmatossággal is, kívánván Istentől, találja boldog órában kegyelmedet levelünk. Azonban az Ur Isten most áldván meg bennünket egy fiú magzattal, kinek az anyaszentegyházban az szent kereszttség által ez mostani időhöz képest beférkeztetését nem akarván halasztani, hanem ez jelen való hónap 15. napján Fejérvárat véghez vinni; kegyelmedet fiúi jó akarattal requiráljuk az szent dolognak véghezvitelének terminuált helyére és napjára kicsinydedünknek kereszt- atyaságára, ha kegyelmednek egészsége szenved, befáradni ne nehezteljen, melyért mi is minden jó alkalmatossággal való kedveskedésünket igérvén, Istentől jó egészséget kívánunk és szerencsés utat kegyelmednek. Datum Albae Juliae 6. Juny 1664.

Illustrissimae dominationis vestrae filius benevolus.

P. s.* Hogyha szintén magunknak indulásunk történék is, de azzal az specificált napról el nem halad a dolog, kérjük annakokáért kegyelmedet szeretettel, jelen lenni ne nehezteljen.

Apafy m. p.

Czím: Illustrissimo domino comiti Francisco Redei de Kis Rede, perpetuo Maramarosiensis, eiusdemque ac Bihar-riensis comitatum comiti supremo etc. domino patri nobis honorandissime.

(Eredetije egy iven a gróf Teleki nemzetség marosvásárhelyi levéltárában, miss. oszt. 1038. sz. a.)

Ifj. Biás István.

VIII.

Homoródszentmártoni idősebb Biró István folyamodványa Apafy Mihályhoz, hogy a hadviselés terhe alól mentesítse.

(1681.)

Udvarhelyszéki homoródszentmártoni üdösbik Biró Istvánnak alázatos könyörgése Nagodhoz, mint Kglmes Urához.

Kglmes Uram, alázatosan jelentem Nagodnak, az én életemnek napjaiban, miolta alkalmatos értem, az közönséges hadi expeditioknak elviselésétől soha magamot ki nem vontam, sőt inkább másoknak jó példa adó voltam hazámért s nemzetségemért, sok nyomorúságokat és feles számú esztendőknél forgási alatt pogányok rabságában szenvedtem. Jobb kezem penig a sok vagdalások miatt fegyverforgásra alkalmatlanná tettek, ez mellett az kedvetlen vénségem kis terhei én reám érkezenek, melyek mia az hadi expeditioknak supportálására elégtelenné tettettem.

Könyörgök alázatosan Nagodnak, mint Kglmes Uramnak, méltóztatnék Nagod, ezen mostani és jövődöbéli hadi expeditioból in persona engemet immunitálni, magam személyemben, jó fegyveres, paripás hadi expeditionnak viselésére alkalmatos embert állítani el nem mulatom.

Az Nagod fejedelmi Kegelmességét élttem fottáiglan igyekezem Nagodnak megszolgálni, mint Kglmes Uramnak.

N. K. U. K. V. V.

(Apaffi kezével:)

Itthon maradhat úgy, hogy Teleki uramot s gyermeket igazán szolgálja illendő fizetésért az törvényeknek idejében ámbár lovast se adjon.

Albae 15. Juny 1681.

Kívül, egykorú feljegyzéssel:

Udvarhelyszéki homorod sz.-mártoni idősbik Biró István supplicatioja Urunk ő Nga válaszával együtt.

(Eredetije összehajtott nyolezadiven, a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában. Supplic. fasc. 3229. sz. a. Gróf Teleki Sándor-féle osztály.)

Ifj. Biás István.

* Az utolsó irat Apafy írása.

TARTALOM: *Sebestyén József:* Báthori András czimerlevelei. (II. és bef. közlemény.) — *S. Gyulai R.:* A váradi és sepsiszentgyörgyi Móricz család. (I. közlemény.) — *S. Gyulai R.:* A hatsandorfi Hatfaludi család. (III. és bef. közlemény.) — *Sándor Imre:* Lakodalmos versek. (I. közlemény.) — *Kélemen L.:* Gyergyószék összeírása 1616-ból. (II. közl.) — *Adattár.*